Algemene Beschouwing Begroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030

Voorzitter,

laat ik beginnen met de constatering dat wij veel van onze inzet in deze begroting herkennen. In het coalitieprogramma hebben we afgesproken om niet steeds méér te willen doen, maar vooral de goede dingen goed te doen. De financiële ruimte is beperkt en ook de uitvoeringskracht kent grenzen. Daarom moeten we prioriteiten stellen.

Dat uitgangspunt onderschrijft Democraten Voerendaal. Maar prioriteren betekent voor ons ook: duidelijk maken wat eerst komt, wat later komt en welke resultaten onze inwoners daarvan mogen verwachten.

Investeren in onze kernen

Voor DV begint leefbaarheid in onze dorpen en kernen.

Daarom stemt het tot onze tevredenheid dat een aantal belangrijke projecten uit ons verkiezingsprogramma concreet terugkomen in deze begroting. Zo wordt in 2027 en 2028 fors geïnvesteerd in Voerendaal-Oost, voor riolering, verharding, verkeersveiligheid en openbaar groen. We zijn blij dat de werkzaamheden conform planning verlopen en zien uit naar de leefbaarheidsimpuls middels de social sofa. Ook de opknapbeurt en de verduurzaming van De Joffer en De Borenburg komen in 2027 en 2028 concreet inhoudelijk tot uitvoering. Dat zijn zichtbare investeringen in voorzieningen en openbare ruimte die belangrijk zijn voor onze inwoners.

Ook het leefbaarheidsfonds past bij onze overtuiging dat inwoners zelf een belangrijke rol hebben bij de ontwikkeling van hun kern. De begroting bevat daarvoor een reserve van 400 duizend euro. De nadere uitwerking van de kaders staat nog op de planning voor 2027. Eén ding is hierbij voor DV van belang: dit is een fonds voor en met inwoners. Wij vragen het college daarom om ***toe te zeggen*** begin 2027 duidelijk te maken wanneer en hoe inwoners daadwerkelijk gebruik kunnen maken van het leefbaarheidsfonds.

Het goed onderhouden van het openbaar groen hoort voor DV ook bij investeren in onze kernen. Afgelopen zomer hebben wij vanuit verschillende kernen signalen ontvangen dat het onderhoud van het openbaar groen ver onder de maat was. Daarom ***vragen*** wij het college welke concrete acties nu worden ondernomen om een vergelijkbare situatie in 2027 en de jaren daarna te voorkomen.

Tot slot zien wij voor het onderdeel investeren in onze kernen dat het project Klimmenderstraat is opgeschoven, buiten het meerjarenkader van deze begroting. Dat vinden wij jammer, maar we begrijpen dat we maar beperkte middelen en capaciteit hebben om majeure projecten zoals deze tegelijkertijd uit te voeren. Wij ***vragen*** ons wel af hoe de tijdelijke maatregelen door het college worden gemonitord en tot welke conclusies dit leidt voor de definitieve aanpak van de Klimmenderstraat.

Wonen en onderwijs: tempo houden

Wonen blijft voor DV één van de belangrijkste opgaven. In de begroting staat de doelstelling om de woningvoorraad tot en met 2032 met minimaal 450 woningen uit te breiden. Die lijn sluit nauw aan bij ons verkiezingsprogramma. Wij willen woningen realiseren voor starters, gezinnen en senioren, verspreid over onze kernen. Wij zijn blij dat de portefeuillehouder gehoor heeft gegeven aan de oproep om de raad actiever te betrekken bij en te laten meedenken over de sturing op het Masterplan Wonen. Hoewel hiermee een lastige opgave bij de raad wordt neergelegd, spreken wij de hoop uit dat alle fracties, net als DV, constructief hierin zullen meedenken.

Voor DV zijn nieuwe basisscholen in Ransdaal en Ubachsberg essentieel voor toekomstbestendige kernen. Dit is voor ons namelijk onlosmakelijk verbonden met leefbaarheid. Niet voor niets dienden wij hier reeds op 13 februari 2020 een motie voor in, gesteund door CDA en de toenmalige PvdA. De voorbereidingen voor de nieuwe scholen zijn gestart en lopen door tot 2029. Wij vinden vertraging in de voortgang niet wenselijk en ***vragen*** daarom het navolgende aan het college. Wordt de actuele status van de projecten – zoals reeds toegezegd – in het eerste kwartaal van 2027 met de raad gedeeld? En liggen de projecten vooralsnog op schema?

Naast goede schoolgebouwen vinden wij ook de brede ontwikkeling van leerlingen van groot belang. Daarom dienen wij een ***motie*** in waarin wij het college vragen de mogelijkheden voor meer muziek en bewegen voor kinderen te onderzoeken.

Verenigingen, accommodaties en economie

Een leefbare gemeente kan niet zonder verenigingen, vrijwilligers en lokale ondernemers. Wij zijn dan ook blij dat in 2027 het zwaartepunt ligt op de uitvoering en afronding van de werkzaamheden aan De Joffer en De Borenburg. Daarmee worden onze accommodaties toekomstbestendiger en aantrekkelijker. Voor 2028 zien wij de uitbreiding van ’t Wouves en de vervanging van de toplaag van het kunstgrasveld bij RKVV Voerendaal als investeringen die bijdragen aan het behoud van de leefbaarheid.

Als wij kijken naar het programma Economie, valt ons op dat hierin weinig concrete ambitie is opgenomen. Daarom ***vragen*** wij het college het volgende: wat merkt een Voerendaalse ondernemer concreet van deze begroting? Hoe meten wij of ons ondernemersklimaat daadwerkelijk is verbeterd? En welke concrete resultaten worden met de Dag van de Ondernemer beoogd, boven op wat het bestaande netwerk al biedt?

Verantwoord investeren

En dan komen we op de financiën, want juist daar ligt misschien wel de grootste uitdaging. Het investeringsprogramma bedraagt in totaal ruim 51 miljoen euro voor de periode 2027 tot en met 2031. De begroting benoemt daarbij zelf risico's rond kostenstijgingen, capaciteit, fasering, rente en veranderende regelgeving. Tegelijkertijd loopt de geprognosticeerde langlopende schuld op tot ruim 62,5 miljoen euro eind 2030. De rentelasten van bestaande en nieuwe leningen stijgen volgens de begroting van ruim 1 miljoen euro in 2027 naar bijna 2 miljoen in 2030. Ook de algemene reserve verandert aanzienlijk. Deze bedraagt per 1 januari 2027 ongeveer 10,6 miljoen euro en daalt eind 2027 naar ongeveer 6,3 miljoen euro.

Wij zeggen daarmee niet dat investeren verkeerd is. Integendeel: investeringen in scholen, wegen, accommodaties en leefbaarheid zijn nodig. Maar we moeten ook eerlijk zijn over de gevolgen daarvan voor de financiële ruimte van morgen.

Wij ***roepen het college op*** om bij de brede heroverweging, zoals besproken tijdens de thema-avond Financiën van 12 oktober 2026, aandacht te besteden aan een meerjarig sluitende begroting en aan de nettoschuldquote en de solvabiliteit. DV wil daar nauw bij worden betrokken, zodat wij onze kaderstellende rol goed kunnen vervullen.

Afsluitend

Democraten Voerendaal ziet in deze begroting veel waar wij ons de komende jaren graag verder voor willen blijven inzetten: woningbouw, nieuwe scholen, sterke verenigingen, goede accommodaties, gemeenschapsontwikkeling, klimaatmaatregelen en investeringen in onze openbare ruimte. Tegelijkertijd zien we dat de financiële speelruimte smaller wordt. Voor DV betekent degelijk financieel beleid niet dat we direct stoppen met investeren. Het betekent dat we investeren in zaken die aantoonbaar bijdragen aan sterke, leefbare en toekomstbestendige kernen, dat we realistisch plannen en dat we geen structurele verplichtingen aangaan zonder structurele dekking. Dat doen we samen met en voor onze inwoners.

Dank u wel.

Fractie Democraten Voerendaal

C.L.P. Giesen

S.L.G. van Dinther

C.E.J. Bartels

M.J.M. van Grimbergen

G. Brouwers